

STORTINGET

Innst. 496 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 93 S (2022–2023)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Fullmakt til å inngå ein tosidig differansekontrakt for støtte til fornybar energiproduksjon til havs frå første fase av Sørlege Nordsjø II

Til Stortinget

1. Sammendrag

Olje- og energidepartementet legger i proposisjonen fram forslag om tilsagnsfullmakt for støtte til fornybar energiproduksjon til havs for første fase av Sørlege Nordsjø II. Tilsagnsfullmakten innebærer at staten får fullmakt til inngå en tosidig differansekontrakt for støtte til fornybar energiproduksjon for første fase av Sørlege Nordsjø II, men slik at de samlede statlige forpliktelsene ikke overstiger en kostnadsramme på 15 mrd. kroner (før inflasjonsjustering). Sørlege Nordsjø II ligger sørvest for Kristiansand, ved grensen til den økonomiske sonen mellom Norge og Danmark, og ble åpnet for fornybar energiproduksjon ved kongelig resolusjon 12. juni 2020. Det framgår av den kongelige resolusjonen at det maksimalt kan bli gitt konsesjon til 3 000 MW fornybar energiproduksjon i Sørlege Nordsjø II. Prosjektområde vil bli lyst ut trinnvis. Første fase vil maksimalt bli tildelt kapasitet på 1 500 MW. Olje- og energidepartementet vil lyse ut første fase av Sørlege Nordsjø II i løpet av våren 2023 og planlegger tildeling i løpet av 2023.

1.1 Økonomiske og administrative konsekvenser

Bevilgningene til fornybar energiproduksjon i første fase av Sørlege Nordsjø II vil bli regnet som en ordinær utgift i statsbudsjettet og vil bli nedskrevet i takt med utbyggingen av havvindparken. Utbygging av havvindparker går vanligvis over 3–4 år. Det er lagt opp til at utgiftene blir bevilget i utbyggingsårene. Olje- og energidepartementet skriver i proposisjonen at de vil komme tilbake til dette i de årlige budsjettproposisjonene. Maksimalt kan prosjektet få støtte tilsvarende det foreslåtte taket for støtte på 15 mrd. kroner. Kontraktprisen, minsteprisen og støttetaket vil bli inflasjonsjustert etter konsumprisindeksen med virkning fra 1. kvartal 2024 fram til det første kvartalet der havvindparken er satt i drift. Utbetalingene under differansekontrakten vil bli forvaltet av departementet eller en virksomhet bestemt av departementet. Den administrative oppfølgingen vil bli dekket innenfor de til enhver tid gjeldende budsjettammer. Med dagens utsikter for kostnader og kraftpriser for havvind er det ikke forventet grunnrente over tid, og det er derfor ikke aktuelt for denne regjeringen å innføre grunnrenteskatt.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Mani Hussaini, Stein Erik Lauvås, Linda Monsen Merkesdal, lederen Marianne Sivertsen Næss og Hadia Tajik, fra Høyre, Nikolai Astrup, Michael Tetzschner, Bård Ludvig Thorheim og Ove Trellevik, fra Senterpartiet, Siv Mossleth,

Ole André Myhrvold og Gro-Anita Mykjåland, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Marius Arion Nilsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Rødt, Sofie Marhaug, fra Venstre, Ola Elvestuen, fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til den fremlagte proposisjonen, der det foreslås at regjeringen får fullmakt til å inngå en tosidig differansekontrakt for støtte til fornybar energiproduksjon for første fase av Sørliche Nordsjø II, innenfor en ramme på 15 mrd. kroner før inflasjonsjustering.

Komiteen viser til at Sørliche Nordsjø II ble åpnet for fornybar energiproduksjon 12. juni 2020, og at regjeringen planlegger å lyse ut området stegvis. Første fase vil maksimalt bli tildelt kapasitet på 1 500 MW. Det er planlagt tildeling innen utgangen av 2023.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til at elektrifisering, utslippskutt og videreutvikling av norsk industri vil kreve mer fornybar kraftproduksjon i årene framover, i tillegg til økt satsing på energieffektivisering og energisparing.

Flertallet viser videre til at havvind vil spille en viktig rolle i den økte kraftproduksjonen vi trenger for å nå klimamålene. Selv om anslagene for hvor mye vi må øke energiproduksjonen varierer, er det ingen tvil om at det er avgjørende å få i gang nye prosjekter allerede nå. Det må gjelde klare grenser for hvor mye vi kan bidra med i støtte til disse første prosjektene, men flertallet mener det tempoet som kreves fremover, også krever at vi i fellesskap er villige til å tenke nytt og investere i løsninger på vår tids største utfordringer. Alternativet kan være kraftunderskudd og høyere strømpriser og et samfunn som ikke når klimamålene. I tillegg vil en forsinkelse føre til at den norske leverandørindustrien går glipp av muligheten til å være med på å utvikle teknologien, kompetansen og løsningene som skal til for at Norge kan ta betydelige posisjoner innen havvind internasjonalt.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, ønsker å bidra til å etablere en lønnsom verdikjede for havvind, og en forutsetning for en storstilt norsk utvikling av denne energiformen er at den i fremtiden kan stå på egne ben. De første prosjektene kommer imidlertid til å ha behov for støtte, uavhengig av hvilken tilknytningsform til det norske kraftsystemet som velges. Dette flertallet mener det er riktigere å fordele det offentlige andel av kostna-

dene for å få bygget ut de første prosjektene gjennom statsbudsjettet, i tillegg til at private aktører tar en større andel av kostnadene. Alternativet er å la norske strømkunder få enda høyere strømregninger.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at regjeringens beslutning om å bygge ut fase 1 av Sørliche Nordsjø II med radial til Norge har utløst et betydelig støttebehov fra staten. Dette er problematisk og kan bidra til å svekke oppslutningen om havvindutbyggingen i Norge. Det vil binde opp økonomisk handlingsrom og kan svekke tempoet i utbyggingen av flytende havvind, som i utgangspunktet har et større støttebehov enn bunnfaste havvindturbiner på Sørliche Nordsjø II.

Disse medlemmer mener støttebehovet kunne vært unngått dersom regjeringen i stedet hadde valgt å bygge ut området med hybridkabler til et eller flere land. NVE anslår at en hybridløsning for fase 2 av Sørliche Nordsjø II kan gi årlige flaskehalsinntekter på mellom 900 mill. kroner og 1,6 mrd. kroner i 2040, avhengig av kapasiteten i kablene. Det er rimelig å anta tilsvarende tall for fase 1 av Sørliche Nordsjø II. Over en konsesjonsperiode på 30 år er dermed inntekspotensialet betydelig.

Disse medlemmer peker på at en fornuftig fordeling av flaskehalsinntekter mellom utbygger og staten ville gjort det mulig å realisere utbyggingen uten, eller med begrenset statlig støtte, og samtidig gitt inntekter til fellesskapet og redusert nettleie for norske forbrukere.

Disse medlemmer mener videre at SNII bør bygges ut under ett. I utgangspunktet var det meningen å bygge ut 3 GW havvind på hele området. Potensialet er imidlertid større enn dette, og det er realistisk å se for seg en utbygging opp mot 4,5 GW. I første fase av Sørliche Nordsjø II skal det nå bygges ut 1,5 GW, med en anslått årsproduksjon på 6,9 TWh. Hvis man vurderer hele området under ett, er det antakelig mulig å produsere opp mot 20 TWh. Dette forutsetter utbygging med hybridkabler.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre vil videre påpeke at Prop. 93 S (2022–2023) var utdatert allerede da den ble fremmet for Stortinget. Regjeringen skriver selv i proposisjonen at beregningene av levetidskostnaden for energi (LCOE) er basert på gamle estimater som ikke tar høyde for de store kostnadsøkningene bransjen har opplevd de siste par årene. Dette medfører at regjeringens beregning av reservasjonsprisen på 66 øre/kWh og støttetaket på 15 mrd. kroner ikke kan legges til grunn for fullmakten Stortinget inviteres til å gi.

Disse medlemmer mener det er svært uheldig at regjeringen velger å fremme en proposisjon for Stortinget på sviktende grunnlag. Disse medlemmer merker seg at regjeringen nå anbefaler å endre helt sentrale elementer i proposisjonen, etter at den er oversendt

til Stortinget. Regjeringen ønsker blant annet å fjerne reservasjonsprisen, og foreslår å øke støttetaket med 50 pst., fra 15 til 23 mrd. kroner.

Disse medlemmer mener det er viktig å få opp tempoet i havvindutbyggingen, og viser til at regjeringen Solberg planla å lyse ut hele Sørliche Nordsjø II allerede i første kvartal 2022. Disse medlemmer mener imidlertid det er viktig for legitimiteten til havvindsatsingen at Sørliche Nordsjø II, som den antatt billigste utbyggingen på norsk sokkel, gjennomføres på en økonomisk rasjonell måte.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen trekke tilbake Prop. 93 S (2022–2023), og så snart som mulig fremme en ny sak for Stortinget der det legges til rette for rask utbygging av hele Sørliche Nordsjø II med hybridkabler til et eller flere land.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti mener det er på høy tid å få i gang mer havvindproduksjon i Norge. For å møte det økte kraftbehovet ved å omstille Norge fra fossil til fornybar energi, er det viktig at dette ikke drar lenger ut i tid enn det har gjort til nå. Dette medlem viser til at regjeringen Solberg foreslo å lyse ut 3 000 MW fornybar energiproduksjon på Sørliche Nordsjø II, men at regjeringen foreslår å begrense første fase til 1 500 MW. Dette medlem er opptatt av at utbyggingen må komme raskt i gang, og at utbyggingen må monne. Av den årsak er det derfor uheldig at ambisjonene for første fase legges til 1 500 MW og ikke 3 000 MW.

Dette medlem viser til at positive lokale ringvirkninger og bærekraft til sammen skal vektas 40 pst. Dette medlem mener de betydelige subsidiene som nå gis, i større grad bør hensynta norsk industriutvikling og arbeidskraft.

2.1 Arealtildeling og konsesjonsprosess

Komiteen viser til at det er foreslått at auksjon skal være hovedmodellen for tildeling av prosjektområde for fornybar energiproduksjon til havs. Departementet kan i henhold til havenergiloven kreve at aktører som deltar i en slik auksjon, skal prekvalifiseres, og komiteen viser til at regjeringen foreslår å vurdere aktørene etter kriteriene gjennomføringsevne, bærekraft og positive lokale ringvirkninger for å vurdere om aktørene er kvalifiserte.

Komiteen viser til at det foreslås å tildele første fase av Sørliche Nordsjø II til den aktøren som er villig til å utvikle havvindprosjektet med minst statsstøtte. Auksjonen skal gjennomføres med åpne bud i løpet av høsten 2023. Vinneren av auksjonen får enerett til å søke

om konsesjon for fornybar energiproduksjon innenfor prosjektområdet.

Komiteen viser videre til at prosessen fra tildeling til anlegget står ferdig, er foreslått slik:

- Aktøren sender inn melding med forslag til prosjektspesifikt utredningsprogram senest 6 uker etter tildeling. Melding legges ut på høring i minimum 6 uker. Departementet fastsetter utredningsprogrammet etter høring.
- Når utredningsprogrammet er fastsatt, har aktøren 2 år på å søke konsesjon. I konsesjonsvedtaket vil departementet stille krav om hensyn til natur og biologisk mangfold. Konsesjonssøknaden legges ut på offentlig høring i minimum 6 uker.
- Etter at konsesjonsvedtak er fattet, skal det sendes inn søknad til NVE om å få godkjent detaljplan innen 2 år etter vedtak om konsesjon. Detaljplanen skal legges ut på høring i minimum 6 uker.
- Anlegget skal være satt i drift innen 3 år etter vedtak om godkjent detaljplan.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til at denne prosessen er tidkrevende, og at regjeringen vurderer å slå sammen behandlingen av konsesjonsvedtak og detaljplan. Flertallet mener dette vil være en hensiktsmessig forenkling, og at dette bør gjøres gjeldende for konsesjonsbehandlingen av første fase av Sørliche Nordsjø II. Flertallet viser videre til at raskere konsesjonsbehandling antakelig vil være en forutsetning for å nå målet om at prosjektet skal være i drift innen 2030.

Flertallet viser til at aktøren som søker om konsesjon, må forholde seg til tidsfrister fastsatt av departementet.

Flertallet mener imidlertid at det også for departementets og NVEs del bør settes frister for saksbehandling, som ivaretar hensynet til effektiv saksbehandling.

Flertallet vil videre vise til de føringene Stortinget tidligere har gitt om hensyn til natur, miljø og samexistens med øvrige næringer ved utbygging av havvindparker.

Flertallet understreker samtidig viktigheten av å ha god dialog med fiskerinæringen, og at utbyggingen skal ta hensyn til viktige miljøverdier, sårbare økosystemer, fiskeriene, viltlevende arter og sjøfugl. Flertallet forutsetter at disse føringene følges opp av departementet. Flertallet vil samtidig understreke at myndighetskrav må stilles så tidlig som mulig i prosessen for å sikre en mest mulig forutsigbar og effektiv prosess for alle involverte parter.

Komiteen viser til at det er avgjørende for havvindsatsingen å få på plass ambisiøse mål og god kunnskap for å sikre god sameksistens og ivaretagelse av natur, miljø og marint liv. Komiteen viser i denne sammenheng til MAREANO-programmet, som siden 2005 har kartlagt havbunnen i norske havområder. Kunnskapen fra MAREANO er viktig som grunnlag for en helhetlig og økosystembasert forvaltning av norske havområder. Komiteen mener det er viktig å videreføre og styrke MAREANOs arbeid med å øke kunnskap om havbunnen, som har viktige funksjoner som leveområder, og om marine bunnøkosystemers tåleevne og sårbarhet for påvirkning og samlet belastning.

Komiteen viser til vedtak 737 som ble gjort i forbindelse med Stortingets behandling av Innst. 446 S (2021–2022):

«Stortinget ber regjeringen sikre at utbygging og drift av havvindparker og annen fornybar energiproduksjon på norsk sokkel har vesentlig bedre natur- og miljøregnskap enn tidligere energiprojekter i Norge. Utbygging og drift skal gjøres på en måte som sikrer svært lav eller positiv samlet naturpåvirkning over tid.»

Vedtaket 740 i forbindelse med behandlingen av samme innstilling lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at forvaltningsplanen for norske havområder bidrar til å samle og oppsummere tilgjengelig kunnskap om miljøeffekter av havvind, og bidra til grundig kartlegging for alle deler av havmiljøet i områder som er, og kan bli, aktuelle for norsk havvind. Relevant kunnskap legges til grunn og skal benyttes ved utlysning av områder samt for natur- og miljøkrav til utbygging og drift.»

Komiteen forutsetter at vedtak 737 og 740 legges til grunn for havvindsatsingen i Norge, inkl. Sørlege Nordsjø II.

Komiteen viser til at NVE sammen med en direktoratsgruppe har definert 20 nye områder som er aktuelle for utbygging av havvind. Utredningen inneholder noen overordnede betraktninger om naturmangfold, men NVE er tydelige på at det trengs grundigere vurderinger av naturhensyn før eventuell utbygging iverksettes.

Komiteen merker seg at regjeringen setter av 85 mill. kroner i revidert nasjonalbudsjett til kartlegging av havbunnen ved Sørlege Nordsjø II og Utsira Nord over kap. 1810 post 21, jamfør Prop. 118 S (2022–2023). Havmiljøet omfatter imidlertid mer enn havbunnen. Det trengs grundige kartlegginger av hvordan havvind i området vil påvirke fisk, sjøpattedyr, fugler og annen havnatur. Komiteen mener en slik helhetlig kartlegging er nødvendig for å oppfylle Stortingets vedtak 740.

Komiteen mener kartlegging av havmiljøet og sjøfugl må prioriteres høyt i de områdene som blir aktuelle for norsk havvindutbygging.

På denne bakgrunn fremmer komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at kartlegging av havmiljøet og sjøfugl integreres i beslutningsgrunnlaget fram mot konsesjonsbehandling for anlegg for kraftproduksjon til havs.»

«Stortinget ber regjeringen, senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2024, legge fram en helhetlig plan for naturkartlegging for de områdene som blir aktuelle for havvindutbygging.»

Flertallet mener det er viktig at utbyggings- og driftsfasen brukes aktivt til å høste kunnskap om havvinds påvirkning på natur, miljø og fiskeri, og fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for at det gjennomføres følgeforskning i utbyggings- og driftsfasen av Sørlege Nordsjø II. Det skal legges vekt på havvindparkens påvirkning på natur og miljø, og at denne kunnskapen aktivt tas i bruk og integreres i det videre arbeidet med å følge opp god sameksistens og bærekraft innen havvind.»

Flertallet viser videre til at utformingen av kriterier for prekvalifisering av aktører også er viktig for å sikre at god naturforvaltning blir et konkurransefortrinn i den norske havvindsatsingen. Utlysningen av Sørlege Nordsjø II skal bidra til dette både gjennom vektlegging av slike hensyn som et eget kriterium og gjennom å kreve at aktøren som vinner auksjonen, ikke kan levere et kvalitativt dårligere prosjekt enn det prosjektet som ble prekvalifisert.

Flertallet har merket seg at prekvalifiseringsprosessen for første fase av Sørlege Nordsjø II legger til grunn en poengberegning der gjennomføringsevne vektet 60 pst., bærekraft 20 pst. og lokale ringvirkninger 20 pst. Oppnådde, vektete poeng for de tre prekvalifiseringskriteriene summeres, og beste søknad er den med høyest poengsum totalt. Dette systemet kan innebære at det er mulig for et selskap å skåre høyt i prekvalifiseringen uten å skåre høyt på bærekraft.

På denne bakgrunn foreslår flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere økt vektning av bærekraftskriteriene og positive lokale ringvirkninger ved framtidige havvindutbygginger og rapportere tilbake til Stortinget på egnet vis.»

Flertallet mener at det er viktig i evalueringen av den første utlysningen å vurdere måloppnåelsen knyttet til utformingen av disse kriteriene, og viser videre til at miljøkrav skal integreres i konsesjonen for havvindparken.

Flertallet viser til at havvindsatsingen både skal bidra med fornybar kraftproduksjon som Norge trenger, og samtidig gi nye muligheter for norsk leverandørindustri. En viktig forutsetning for sistnevnte er at norske leverandørbedrifter trekkes med i prosjektene, og selskaper i hele landet har med sin kunnskap og kompetanse mulighet til å bidra med en betydelig andel av leveransene som kreves for å utvikle vellykkede havvindprosjekter i Norge. Det er derfor positivt at det legges inn positive lokale ringvirkninger som et eget kriterium i utlysningen, og at utlysningen vektlegger det vi vet norske aktører skårer godt på, som bærekraft, bruk av fagfolk og innovative løsninger. Over tid er det viktig at kriteriene videreutvikles på en slik måte at vi legger til rette for at en konkurransedyktig norsk leverandørindustri innen havvind.

Komiteens medlem fra Rødt påpeker at det mangler svært mye kunnskap om havvindutbyggingens konsekvenser for livet i havet, noe som blant annet kommer fram av direktoratgruppens arbeid med identifisering av nye områder for fornybar energiproduksjon til havs. Dette medlem advarer derfor mot å forhaste konsesjonsbehandlingen.

Dette medlem viser til at Stortinget i behandlingen av Innst. 446 S (2021–2022) vedtok at

«Stortinget ber regjeringen sikre at utbygging og drift av havvindparker og annen fornybar energiproduksjon på norsk sokkel har vesentlig bedre natur- og miljøregnskap enn tidligere energiprojekter i Norge. Utbygging og drift skal gjøres på en måte som sikrer svært lav eller positiv samlet naturpåvirkning over tid.»

Dette medlem mener at regjeringen gjennom valget av kriteriene for utlysning av Sørlege Nordsjø II og Utsira Nord har ignorert dette vedtaket, og at dette nå må rettes opp i. Dette medlem peker på at bærekraft kun vurderes i prekvalifiseringen, og ikke i den endelige konkurransen hvor økonomi er det eneste som teller. Bærekraft teller bare 20 pst. i prekvalifiseringen. Natur og miljø, som ble vektlagt i Stortingets vedtak, er igjen bare en av fire underkategorier under bærekraft. Regjeringens beskrivelse av prekvalifiseringskriteriene viser at det ikke finnes noen minimumskrav for hensyn til natur og miljø.

Dette medlem viser til høringsuttalelser til høringen av prekvalifiseringskriterier og auksjonsmodell for Sørlege Nordsjø II fra aktørene Naturvernforbundet, SABIMA, Greenpeace og ZERO, som alle ba om kvalitative kriterier i auksjonen og at miljø måtte hensyntas strengt her.

Høringsuttalelsene viser til at andre land som bygger ut havvind i Nordsjøen, bruker kvalitative kriterier i auksjonen, og dette medlem mener at regjeringen dermed synliggjør at de har lavere miljøambisjoner for havvindutbyggingen enn disse landene.

Dette medlem understreker at komiteens flertall fortsatt legger opp til at pris alene skal avgjøre i den endelige auksjonen, og at flertallet dermed legger opp til at Norge skal ha lavere miljøambisjoner enn andre land som bygger ut havvind i Europa.

Dette medlem registrerer at komiteens flertall ikke gjør noen endringer i antallet søkere som skal prekvalifiseres. Regjeringen legger opp til at minst 6, maks 8, søkere skal prekvalifiseres. Dette er et høyt antall, som bidrar enda mer til at noen som skårer dårlig på miljø og bærekraft, kan vinne. For å bli prekvalifisert skal søkerne selv beskrive hvordan de håndterer sameksistens, avfall, gjenbruk, natur- og miljøhensyn etc., og det er ikke lagt opp til noen tydelige minimumskrav.

Dette medlem registrerer videre at komiteens flertall ber regjeringen vurdere økt vektning av bærekraftskriterier og positive lokale ringvirkninger, og ber regjeringen rapportere tilbake på dette. I kriteriene for prekvalifisering som regjeringen har lagt fram, som selskapene nå arbeider etter, er alt som gjelder bærekraft og lokale ringvirkninger, kun vektet 40 pst. samlet. Tidsplanen som regjeringen har presentert, og som komiteens flertall ønsker å følge, legger opp til frist for innlevering av søknad om prekvalifisering i starten av august og vedtak om prekvalifisering i oktober, omtrent når Stortinget er samlet igjen. Det virker urealistisk å forvente at regjeringen endrer kriteriene for denne utlysningen, uten et tydeligere vedtak. Utlysningen er allerede i gang, og fristen for å sende inn spørsmål til departementet fra selskapene har gått ut.

Dette medlem konstaterer dermed at, med flertallets vedtak, vil kriteriene forbli slik de var lagt opp til. Regjeringens utlysning ble kun endret noe fra forslaget som ble sendt på høring. Hensynet til natur er tatt inn som et av kriteriene, men bærekraft vektet ikke mer totalt sett – så det går på bekostning av hensyn til klima, sameksistens og avfall/resirkulering/gjenbruk. Selskapene får maks fire sider til å beskrive følgende, ref. vedlegg 4 til regjeringens utlysning:

- «– Plan for arbeidet med natur og miljø, inkludert eventuelle konkrete planlagte tiltak som kan bidra til økt kunnskap og innovasjon innen teknologi og metoder som reduserer miljøpåvirkning eller gir positive natureffekter i prosjektområdet.
- Beskrivelse av søkers erfaring med natur- og miljøtiltak i tidligere prosjekter.»

Dette er en forbedring, men det er stadig vagt og lite forpliktende. Det er som nevnt ingenting som forhindrer at dårlig måloppnåelse på natur forhindrer at en søker vinner auksjonen.

Også kriteriene om avfall, resirkulering og gjenbruk fikk tydelig kritikk fra miljøorganisasjonene i høringsrunden, som ikke ble tatt til følge av regjeringen eller av komiteens flertall. Dette gjaldt blant annet å ikke ha et minstekrav til resirkulering.

Dette medlem mener det er bra at det skal komme en helhetlig plan for naturkartlegging av områder som vurderes åpnet for havvind, men mener at en slik plan får mindre verdi av at områder åpnes før de er tilstrekkelig kartlagt for natur.

Dette medlem mener det er fint at Stortinget vedtar at kartlegging av havmiljøet og sjøfugl integreres i beslutningsgrunnlaget for konsesjon, men vil tydelig slå fast at flertallets forslag om dette er et minimumsfor-slag som ikke viser ambisjoner ut over det strengt nød-vendige ved utbyggingsprosjekter.

Dette medlem viser også til at komiteens flertall ikke har sørget for at innspillene fra fiskernes organisasjoner blir tatt til følge. Fiskernes organisasjoner foreslo blant annet at sameksistens burde få en tydelig definisjon i utlysningen, at det burde gjennomføres tidlige undersøkelser av påvirkning på fisk og skalldyr, og at sameksistens – sammen med miljø – bør vektas tungt i den endelige konkurransen. Alt dette ble etter dette med-lem s mening avvist.

2.2 Statlig støtte

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til at første fase av Sørlege Nord-sjø II trolig vil ha behov for statlig støtte for å bli realisert. Prosjektet ligger langt fra land og i et dypere hav-område enn de fleste andre bunnfaste prosjekter i Europa. Dette tilsier at drifts- og investeringskostnadene vil være høyere enn i havvindparker som er bygget ut i grunnere havområder nærmere land.

Flertallet viser til at NVE har anslått at de totale investeringskostnadene for prosjektet, inkludert nett-løsningen, vil være om lag 40 mrd. kroner. Drifts- og vedlikeholdskostnadene er anslått til rundt 750 mill. kroner per år for produksjonsanlegget og nettet.

Flertallet vil samtidig vise til at det er usikkerhet om fremtidige utbyggingskostnader for havvind. De siste årene er turbinprisene økt betydelig, og leverandør-markedet er presset. Det er også vanskelig å vite hvordan kraftprisene vil utvikle seg over de 30 årene konsesjonen varer.

Flertallet viser til at NVEs estimer for utbyg-gingskostnader ikke omfatter den store kostnadsøkningen de siste to årene.

Flertallet viser til at tosidige differansekontrak-ter er den mest utbredte støttemodellen for havvind i

Europa. Differansekontrakten gir utbygger forutsigbar-het og risikoavlastning i form av en garantert kraftpris i en avtalt periode. I dette tilfellet er perioden satt til 15 år.

Flertallet viser til at støtten fastsettes gjennom en kontraktspris som blir avklart gjennom budgivnin-gen i auksjonen. Det laveste budet fastsetter kontrakts-prisen. Dersom kraftprisen er høyere enn kontraktsprisen, får staten differansen fra produsenten. Dersom kraftprisen er lavere enn kontraktsprisen, utbetaler sta-ten differansen.

Flertallet viser til at kraftprisen beregnes ut fra et månedlig gjennomsnitt i NO₂. Flertallet mener det i stedet bør legges til grunn et vindvektet månedssnitt. Det innebærer at referanseprisen i større grad gjenspeil-er svingningene i kraftprisene time for time, noe som reduserer risikoen for vindkraftprodusenten.

Flertallet viser til at regjeringen i Prop. 93 S (2022–2023) foreslo å sette en reservasjonspris som utgangspunkt for auksjonen. En reservasjonspris er en maksimal kontraktspris som definerer det høyeste støt-tenivået staten er villig til å betale per kilowatttime energiproduksjon. Reservasjonsprisen tar i dette tilfel-let utgangspunkt i energikostnad over levetiden (LCOE). Flertallet viser til at regjeringen har brukt NVEs esti-mat for LCOE som utgangspunkt for reservasjonsprisen, med et påslag på 15 pst. Dette gir en reservasjonspris på 66 øre/kWh. Flertallet vil imidlertid påpeke at NVEs estimat ikke tar høyde for kostnadsøkningene i sekto-ren de siste to årene.

Flertallet viser til at Vista Analyse, som er et av rådgivningsfirmaene regjeringen har benyttet i arbeidet med Prop. 93 S (2022–2023), har anbefalt at reserva-sjonsprisen settes til 90 øre/kWh. Flertallet vil videre vise til brev fra olje- og energiministeren datert 31. mai 2023, der statsråden opplyser om at regjeringen, i lys av den betydelige usikkerheten knyttet til kostnadsøkning-er de siste par årene, mener det ikke bør settes en reser-vasjonspris likevel. Det vises til at statens nedsiderisiko uansett er begrenset av støttetaket, og at det er bedre at kontraktsprisen settes i markedet gjennom auksjonen. Flertallet slutter seg til at det ikke bør settes en reser-vasjonspris.

Flertallet viser til at regjeringen foreslo å sette et tak for støtte på 15 mrd. kroner, og at dette taket er sym-metrisk. Det innebærer at 15 mrd. kroner er et tak for statlig støtte, men også et tak for hvor mye produsenten må betale til staten dersom kraftprisen i markedet over-stiger kontraktsprisen. Differansekontrakten har en varighet på 15 år, fra det tidspunktet havvindproduksjo-nen er i gang.

Flertallet viser til at regjeringen nå mener dette taket er satt for lavt. I brev datert 31. mai 2023 opplyser olje- og energiministeren at taket bør settes til 23 mrd. kroner. Et høyere tak kan bidra til lavere bud i auksjo-

nen og øke sjansene for at prosjektet blir realisert. Samtidig vil et høyere tak sikre at staten får en større del av oppsiden dersom kraftprisene over tid blir høyere enn kontraktsprisen. På den annen side økes statens potensielle nedside tilsvarende.

Flertallet viser til at kontraktsprisen, minsteprisen og støttetaket vil bli inflasjonsjustert etter konsumprisindeksen med virkning fra 1. kvartal 2024, frem til det første kvartalet der havvindparken settes i drift. Inflasjonsrisikoen i de påfølgende 15 årene ligger derfor på konsesjonæren. Flertallet viser til at olje- og energiministeren i brev datert 31. mai 2023 har opplyst til komiteen at regjeringen nå mener at inflasjonsjusteringen bør skje fra 1. kvartal 2023 for å fange opp den høye kostnadsveksten i inneværende år. Flertallet slutter seg til dette.

Flertallet viser videre til at alle inntekter og kostnader knyttet til avledede sertifikater eller produkter går til produsenten. På det nåværende tidspunkt vil dette omfatte salg av opprinnelsesgarantier.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti vil vise til at kraft produsert på Sørliche Nordsjø II var tiltenkt et betalingsvillig Europa da området ble plukket ut som aktuelt for havvind. Nå har regjeringen derimot bestemt at all kraft skal føres i radialkabel til det norske fastland. Dette betyr at kostnadsbildet knyttet til den store avstanden til land og vanddybden i området gjør det vanskelig å konkurrere på kostnader med andre bunnfaste havvindanlegg i Europa. I tillegg kommer en generell prisøkning på innsatsfaktorer som blant annet vindturbiner, som gjør prosjektet svært dyrt å gjennomføre.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til den krevende kraftsituasjonen på fastlandet i Norge som viser behovet for ny kraftproduksjon. Deler av årsaken til situasjonen er elektrifisering av petroleumsanlegg med kraft fra land på norsk sokkel. Petroleumsnæringen vil fortsatt etterspørre kraft fremover for å erstatte utgifter til klimakvoter og CO₂-avgift med elektrisk kraft, noe som vil forverre situasjonen.

Disse medlemmer vil hindre oljeselskapene tilgang til kraft fra land som de facto løsning uten ansvar for resulterende kraftsituasjon. Disse medlemmer mener elektrifisering av petroleumssektoren må skje gjennom at kraften som trengs til elektrifiseringsprosjekter, må fremskaffes av selskapet som forbruker kraften, såkalt erstatningskraft. Havvind kan eksempelvis være aktuelt som et slikt erstatningskrafttiltak.

Disse medlemmer ønsker derfor å se den økte havvindsatsingen i sammenheng med elektrifiseringen på norsk sokkel og oljeselskapenes ønske om å dekar-

bonisere driften på sine anlegg. Det er kjent at flere oljeselskaper også er aktive innen havvindsatsingen og ønsker å konkurrere på utlyste områder, eller kunne tilby etableringer av havvind for kraftproduksjon for å elektrifisere anlegg på norsk sokkel. Det er flere oljeselskaper som er aktuelle på begge sider, både som kraftprodusent og som kjøper av kraft.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser derfor at kostnadene og behovet for statlig støtte vil gjøre det uaktuelt å gi klarsignal til en auksjon på Sørliche Nordsjø II på dette grunnlaget, og vil anbefale interessenter å etablere et samarbeid med selskaper som har et kraftbehov og en betalingsevne som kan realisere en slik utbygging basert på avtaler mellom utbygger og kraftkjøper.

Komiteens medlem fra Rødt viser til brev fra statsråden av 10. mai og svar på Stortingets spørsmål om kostnader for havvindutbygging, hvor regjeringen kom med en oppdatert reservasjonspris på 90 øre/kWh. Det innebærer en økning på 40 pst. fra Prop. 93 S (2022–2023) og regjeringens pressekonferanse om utlysningen. Dagens Næringsliv skrev 31. mai at regjeringen har vært klar over dette siden 20. april, uten å ha informert Stortinget. Stortinget ville ikke fått denne informasjonen om ikke statsråden ble spurt, og kunne risikert å behandle regjeringens proposisjon på sviktende grunnlag. Dette medlem viser videre til enda et brev fra statsråden, av 31. mai, om taket på subsidier fra staten, hvor statsråden ber Stortinget gi regjeringen fullmakt til å inngå en enda dyrere differansekontrakt på 23 mrd. kroner. Dette innebærer en kostnadsvekst på over 50 pst.

Dette medlem peker på at den tidligere lederen av regjeringens energikommisjon, Lars Sørgard, skrev i Dagens Næringsliv 24. mai:

«Det er anslått at prisen på kraft kan bli 40 øre/kWh når det blåser, et anslag som synes høyt når vi vet hvor mye ny vindkraft det kan komme de nærmeste årene. Hvis spotpris er 50 øre/kWh lavere enn kostnad ved utbygging, kan det innebære nærmere 50 milliarder enn 15 milliarder i subsidier over 15 år for Sørliche Nordsjø II.

Det er før kostnader ved nettutbygging er medregnet.

Den planlagte utbyggingen av Utsira Nord er av samme omfang. Forskjellen er at der er det planlagt flytende havvind, som er enda mer kostbart.»

Dette medlem mener at den voldsomme kostnadsveksten, med stor usikkerhet, taler for å stanse utlysningen som er planlagt i år. Når det i tillegg er stor usikkerhet og kunnskapsmangel om miljøkonsekvensene, fremstår det hele uansvarlig. Dette medlem mener tid og ressurser heller bør investeres i prosjekter av mindre skala, med færre inngrep, for lokal energiproduksjon, energieffektivisering og lignende. Det finnes et stort potensial innen solkraft, biogass, bergvarme og lig-

nende som ikke har like stor usikkerhet og potensielle miljøkonsekvenser ved seg.

Dette medlem foreslår om å bøte på den voldsomme kostnadsveksten med å tillate hybridkabler som uaktuelt. Det finnes ikke noen eksisterende regulering av et slikt internasjonalt hybridnett, noe som uansett vil ta ekstra tid. En hybridkabel gir også større muligheter for krafteksport fra norske vannmagasiner, som da vil kunne presse opp vannverdiene og kraftprisene. Den samfunnsøkonomiske lønnsomheten NVE har funnet for hybridkabler er basert på flaskehalsinntekter, i dette tilfellet altså inntekter ved krafteksport. NVE presiserer at salgsinntektene for vindkraftverket er like uavhengig av nettløsning. Med andre ord er det sannsynlig at subsidiebehovet er like stort uavhengig av løsning, om ikke flaskehalsinntektene omfordes fra fellesskapet og staten til havvindselskapene. Dette medlem advarer både mot å gi flaskehalsinntektene til kraftselskapene, som er i strid med NVEs anbefaling, og å bygge en havvindsatsing som er basert på subsidiert krafteksport.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen avlyse den planlagte utlysningen av havvindområder i Sørlege Nordsjø II og Ut-sira Nord av hensyn til stor kostnadsvekst og manglende kunnskap om miljøkonsekvenser.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at første fase blir betydelig dyrere enn det som fremgikk av Prop. 93 S (2022–2023) da den først ble lagt frem av regjeringen. Det vises i den forbindelse til at det samlede støttebehovet i løpet av komitébehandlingen har økt fra 15 til 23 mrd. kroner. Det tilsvarer en økning på 53 pst., noe som må ansees som betydelig. Disse medlemmer viser til at reservasjonsprisen i løpet av saksbehandlingen ble hevet til 90 øre, men at statsråden i sitt brev av 31. mai skriver at

«Jeg ser at reservasjonsprisen kan få en uheldig effekt ved at det ikke kommer inn bud under prisen som er satt, til tross for at det totale støttetaket kan være høyt nok.»

Disse medlemmer stiller spørsmål ved om det noe slette politiske håndverket i den opprinnelige proposisjonen tilsier at det burde bli lagt frem en tilleggsproposisjon med de betydelige justeringene som nå gjøres.

Disse medlemmer viser til at første fase i utbyggingen av Sørlege Nordsjø II krever store subsidier. Det kan imidlertid også bygges ut betydelig kraft i Norge uten subsidier. I den forbindelse viser disse medlemmer til at kjernekraftaktører ønsker å bygge ut kjernekraftverk i Norge uten subsidier. Det vises videre

til at NVEs anslag fra 2021 viser en energikostnad over levetiden for kjernekraft på 66 øre/kWh. I motsetning til havvind, som siden den gang har økt betydelig i kostnad, anslås det for kjernekraft at prisen vil kunne gå ned gjennom serieproduksjon av små modulære reaktorer. Det vises i den forbindelse til statsrådets svar til komiteen på Dokument 8:107 S (2022–2023), der det uttales følgende

«Utviklingen av små modulære reaktorer (SMR) vil trolig kunne senke investeringskostnadene for kjernekraft, men vi har ikke tilstrekkelig informasjon til å utarbeide sammenlignbare estimater for denne teknologien.»

Gitt kostnadsbildet mener disse medlemmer det er synd at regjeringen lukker døren for kjernekraft.

Når komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti likevel vil stemme for proposisjonen, skyldes det en iver etter å få på plass mer kraft til Norge så fort som mulig. Dette vil være viktig for å nå klimamål og omstille deler av offshoreindustrien fra petroleum til havvind. Det vil være uheldig om en ny runde vil føre til en utsettelse av dette.

2.3 Nettløsning

Komiteen viser til at det foreslås at første fase av Sørlege Nordsjø II skal kobles til Norge via en radial, og at nettet, fra havvindparken til tilknytningspunktet i transmisjonsnettet, skal planlegges, bygges, driftes, finansieres og eies av aktøren som bygger ut havvindparken. Aktøren må også bekoste eventuelle oppgraderinger og forsterkninger av nettet på land, i henhold til reglene for anleggsbidrag. Komiteen viser til at nettet skal dimensjoneres for 1 400 MW, som er den tekniske grensen for hvor mye kraft som kan mates inn i ett enkelt punkt i transmisjonsnettet på land.

Komiteen viser til at staten vil ha en rett til å overta eierskapet til nettanlegget på nærmere fastsatte vilkår. Regjeringens utgangspunkt er at nettet skal overdras vederlagsfritt, men dette vil være gjenstand for forhandlinger når differansekontrakten skal inngås. Ved en overtakelse av nettanlegget vil staten (ev. Statnett) måtte stå ansvarlig for drift, vedlikehold og nedlegging av nettanlegget.

2.4 Økonomiske og administrative konsekvenser

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til at hele støttebeløpet (23 mrd. kroner) vil bli regnet som en ordinær utgift i statsbud-

sjettet, og vil bli satt av i takt med utbyggingen av havvindparken. Kravet til utbyggingstid er satt til 3 år, og støttebeløpet (23 mrd. kroner) vil derfor bli bevilget over tre statsbudsjett. Bevilgningene blir overført til Norges Bank og utbetales, i henhold til vilkårene i avtalen med produsenten, over maksimalt 15 år. Flertallet viser til at Prop. 93 S (2022–2023) legger OPS-rammeverket til grunn for bevilgningsprofilen over statsbudsjettet. Imidlertid tas det ikke hensyn til at prosjektet også har store driftsutgifter, beregnet til 750 mill. kroner årlig. Det fremgår av Meld. St. 25 (2014–2015) at:

«Bevilgningen som gjøres i byggeperioden, må være tilstrekkelig til å dekke utbetalinger til OPS-selskapet for investeringer i anlegget i tråd med inngått kontrakt. Bevilgning som tilsvarende utgifter til årlig drift og vedlikehold, gjøres hvert år i kontraktperioden.»

Flertallet mener dette taler for at bevilgningene over statsbudsjettet bør spres over flere år enn bare byggeperioden, dersom OPS-rammeverket skal legges til grunn. Slik vil også de årlige driftsutgiftene, som vil bidra til betydelig aktivitet i den norske leverandørindustrien, bli reflektert over statsbudsjettet.

Flertallet mener imidlertid at det er gode grunner til å vurdere helt andre bevilgningsløsninger for differansekontrakter enn OPS-rammeverket. Typiske OPS-prosjekter, som veier, skiller seg klart fra havvindprosjekter og har en helt annen virkning på norsk økonomi. En betydelig forskjell er for eksempel at differansekontrakter også kan gi inntekter til staten.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere andre og mer hensiktsmessige bevilgningsløsninger for differansekontrakter enn OPS-rammeverket, som sikrer at bevilgningene spres over flere budsjettår enn bare byggefasen, og komme tilbake til Stortinget senest i statsbudsjettet for 2025.»

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, viser til at regjeringen fastslår at det ikke er aktuelt å innføre grunnrenteskatt på havvind i denne stortingsperioden.

Dette flertallet slutter seg til dette.

Komiteens medlem fra Rødt slår fast at havvind ikke er lønnsomt, og at det da naturligvis ikke finnes noe grunnlag for grunnrente fra denne formen for kraftproduksjon. Dette medlem mener likevel at Stortinget ikke bør gi lovnader om fremtidig skattlegging av havvind på lik linje med annen kraftproduksjon.

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Høyre og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen trekke tilbake Prop. 93 S (2022–2023), og så snart som mulig fremme en ny sak for Stortinget der det legges til rette for rask utbygging av hele Sørlige Nordsjø II med hybridkabler til et eller flere land.

Forslag fra Rødt:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen avlyse den planlagte utlysningen av havvindområder i Sørlige Nordsjø II og Utsira Nord av hensyn til stor kostnadsvekst og manglende kunnskap om miljøkonsekvenser.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding I fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding II, III, IV og V fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding VI fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råder Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k:

I

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet kan inngå ein tosidig differansekontrakt for støtte til fornybar energiproduksjon for første fase av Sørlege Nordsjø II, men slik at dei samla statlege forpliktingane ikkje overstig ei kostnadsramme på 23 mrd. kroner. Olje- og energidepartementet får fullmakt til å prisjustere kontraktspris, minsteprisen og kostnadsramma med verknad frå 1. kvartal 2023 fram til det første kvartalet der havvindparken er sett i drift.

II

Stortinget ber regjeringen sikre at kartlegging av havmiljøet og sjøfugl integreres i beslutningsgrunnlaget fram mot konsesjonsbehandling for anlegg for kraftproduksjon til havs.

III

Stortinget ber regjeringen, senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2024, legge fram en helhetlig plan for naturkartlegging for de områdene som blir aktuelle for havvindutbygging.

IV

Stortinget ber regjeringen legge til rette for at det gjennomføres følgeforskning i utbyggings- og driftsfasen av Sørlige Nordsjø II. Det skal legges vekt på havvindparkens påvirkning på natur og miljø, og at denne kunnskapen aktivt tas i bruk og integreres i det videre arbeidet med å følge opp god sameksistens og bærekraft innen havvind.

V

Stortinget ber regjeringen vurdere økt vektning av bærekraftskriteriene og positive lokale ringvirkninger ved framtidige havvindutbygginger og rapportere tilbake til Stortinget på egnet vis.

VI

Stortinget ber regjeringen vurdere andre og mer hensiktsmessige bevilgningsløsninger for differansekontrakter enn OPS-rammeverket, som sikrer at bevilgningene spres over flere budsjettår enn bare byggefasen, og komme tilbake til Stortinget senest i statsbudsjettet for 2025.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 7. juni 2023

Marianne Sivertsen Næss

leder

Nikolai Astrup

ordfører

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Statsråden

Energi- og miljøkomiteen

Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

23/425-

10. mai 2023

Svar på spørsmål fra Stortinget til Prop. 93 S (2022-2023)

Jeg viser til brev av 28. april og 2. mai d.å. med spørsmål fra energi- og miljøkomiteen på Stortinget til Prop. 93 S (2022-2023). For å besvare spørsmål 9 og 12 har jeg innhentet svar fra Finansdepartementet.

Spørsmål 1: Hva er, etter departementets vurderinger, fordelene og ulempene med å slå sammen konsesjonsvedtak og godkjenning av detaljplan, og kan det gjøres for første fase av Sørliche Nordsjø II?

Svar: En sammenslåing av konsesjonsvedtaket og godkjenningen av detaljplanen vil gi færre trinn i dagens konsesjonsprosess. Dette kan føre til en raskere realisering av prosjektene. Utbyggere vil likevel kunne ønske å modne prosjekter i perioden etter at konsesjon er tildelt. Dette gir utbyggere mulighet til å foreta justeringer, optimalisere prosjektet og hensynta teknologiutvikling innenfor rammen av konsesjonsvedtaket. Dette er forhold som kan være relevante for detaljplanen. Dersom konsesjonsvedtak og godkjenning av detaljplan slås sammen må det tas hensyn til dette behovet for fleksibilitet. Departementet mener derfor en eventuell sammenslåing bør utredes nærmere, og vurderes opp mot alternative måter å redusere tidsbruken på. Departementet arbeider med forslag til forskriftsendring, slik at næringen og andre berørte instanser får mulighet til å uttale seg om en mulig felles behandling av konsesjonsvedtak og detaljplan.

Spørsmål 2: Må det gjøres endringer havenergiloven, eller andre lover og forskrifter, for å slå sammen konsesjonsvedtak og godkjenning av detaljplan. Hvis ja, bes det om lovteknisk bistand.

Svar: Det følger av havenergilovforskrifta § 9 at søknad om godkjenning av detaljplan skal sendes til NVE innen to år etter vedtak om konsesjon.

Olje- og energidepartementet arbeider med høringsnotat med ulike alternativer for mulig samlet behandling av konsesjonsvedtak og detaljplan. Endelig forslag til eventuelle endringer i forskriftstekst er ikke ferdigstilt.

Spørsmål 3: Det foreslås å fastsette krav til hensyn til natur og naturmangfold i konsesjonsvedtaket. Er det noe i veien for at kravene kan stilles tidligere i prosessen, slik at det kan inngå i en samlet vurdering av konsesjonssøknad og detaljplan?

Svar: Regjeringen vil legge til rette for at utviklingen av havvind skal skje på en bærekraftig måte som tar hensyn til klima og miljø. I prekvalifiseringskriteriene for Sørlige Nordsjø II stilles det derfor krav til bærekraft. Kriteriene for bærekraft skal bidra til en bærekraftig utbygging av havvind som ivaretar sameksistens og minimerer konsekvenser for klima og miljø.

Den som vinner auksjonen, og får tildelt prosjektområde for Sørlige Nordsjø II, skal gjennomføre en konsekvensutredning for prosjektet i tråd med et konsekvensutredningsprogram som blir fastsatt av departementet. Denne konsekvensutredningen skal sendes inn sammen med konsesjonssøknad og vil være gjenstand for offentlig høring. Konsekvensutredningen vil gi et godt faglig grunnlag for hvilke vilkår som skal stilles med hensyn til natur og naturmangfold. Konsekvensutredningen behandles sammen med konsesjonssøknaden. Det er derfor naturlig at det er i konsesjonsvedtaket det stilles vilkår om natur og naturmangfold. Dersom konsesjonssøknad og detaljplan skal vurderes samlet, må eventuelle vilkår hensynta at det fremdeles kan være behov for å foreta justeringer i prosjektet og ta i bruk ny teknologi. Departementet arbeider med forslag til forskriftsendring, slik at næringen og andre berørte instanser får mulighet til å uttale seg om en mulig felles behandling av konsesjonsvedtak og detaljplan.

Spørsmål 4: Det stilles en rekke krav til tidsbruk til aktøren som vinner auksjonen, men ingen tilsvarende krav til hvor lang tid departementet og NVE skal bruke på å fastsette utgreiingsprogram, behandle konsesjonssøknad og behandle detaljplan. Hva mener departementet vil være et rimelig krav til saksbehandlingstid for departementet og NVE i disse konkrete tilfellene, og hva er årsaken til at det kun er satt tidsfrister for aktøren og ikke for myndighetene?

Svar: Behandlingen av konsesjonssøknader kan være tidkrevende. En effektiv, men grundig behandling er viktig for legitimiteten til energimyndighetene og tillit til at avveiningen mellom ulike hensyn som staten foretar i saksbehandlingen har vært gjenstand for grundig vurdering. Saksbehandlingstiden vil variere med størrelsen og kompleksiteten av saken, og antallet saker til behandling hos energimyndighetene. Det er ikke gjennomført konsesjonsbehandling for produksjonsanlegg til havs enda, og det er dermed vanskelig å angi konkret behandlingstid for disse. Departementets vedtak kan påklages til Kongen i statsråd, og en eventuell klage vil medføre ytterligere saksbehandlingstid. Tidsfristene for havvindprodusenten følger av havenergilovforskrifta §§ 2d tredje ledd, 7 første ledd, 9 første

ledd og 10 siste ledd. I utlysningsteksten til første fase av Sørilige Nordsjø II skisserer departementet omkring 12 måneder for behandling av konsesjonssøknad og detaljplan.

Spørsmål 5: På side 12 i proposisjonen står det at «Anlegget skal være i drift innen tre år etter vedtak om godkjent detaljplan». På side 24 står det at «Utbygging av havvindparker går vanligvis over 3-4 år». Gitt at vanlig byggetid er 3-4 år, og at Sørilige Nordsjø II er dypere og lengre fra land enn de fleste andre prosjekter som er bygget, hvor realistisk er det å stille krav om byggetid på tre år? Inkluderer «vanlig byggetid på 3-4 år» også nettløsninger?

Svar: Det følger av havenergilovforskrifta § 10 siste ledd at energianlegget skal settes i drift innen tre år etter vedtak om godkjent detaljplan. Departementet kan forlenge fristen etter søknad, med inntil to år av gangen.

Spørsmål 6: Tennet i Tyskland la nylig inn en bestilling på HVDC-kabler, med forventet leveringstid på 7-8 år. Hvis dette legges til grunn for Sørilige Nordsjø II, når forventer departementet at radialen kan legges, og vil det medføre at prosjektet kommer senere i drift enn de angitte tidsfristene i proposisjonen legger til grunn?

Svar: Departementet er kjent med at leverandørmarkedet innenfor havvind er presset og at det er lange leveringstider på HVDC-kabler. Dette er en av grunnene til at vi i kriteriene vektlegger utvikling av verdikjeden. Det er imidlertid havvindprodusenten som skal anskaffe og bygge som er i best posisjon til å svare ut dette spørsmålet.

Spørsmål 7: Dersom Statnett tok ansvar for nettet til Sørilige Nordsjø II, vil det være mulig for Statnett å legge inn bestillinger fra underleverandører allerede nå, eller vil man måtte avvente behandling av konsesjonssøknad fra operatør?

Svar: For første fase av Sørilige Nordsjø II er det selskapet som blir tildelt prosjektområdet som vil planlegge og bygge nettet. Det er dermed havvindprodusenten som skal utvikle havvidanlegget med tilhørende nettanlegg som har ansvar for å legge inn bestillinger fra underleverandører. Departementet forventer at endelige bestillinger vil legges inn i etterkant av at selskapet som utvikler prosjektet har tatt endelig investeringsbeslutning, men det er selskapene selv som er i best posisjon til å svare ut dette. Selskapet står fritt til å inngå avtaler på egen regning og risiko før konsesjonssøknaden er ferdig behandlet.

Dersom det i fremtidige utlysninger bestemmes at Statnett skal bygge og eie nett, opplyser Statnett at dersom selskapet bygger ut anlegg i tilstrekkelig volum og det er forutsigbarhet mht utlysningstidspunkter og nettløsninger, vil selskapet kunne benytte seg av en porteføljebasert anskaffelse, slik trenden er i Europa. Et slikt arbeid er ikke avhengig av konsesjonsbehandling og kan gi grunnlag for å kunne gjennomføre anskaffelsesprosesser som gjør det mulig å komme i posisjon for forpliktende avtaler med nøkkelleverandører.

Spørsmål 8: Hva er fordelene og ulempene med at staten gir støtte på inntil 15 mrd kroner til bygging av nettløsningen, fremfor å støtte gjennom differansekontrakter? Det forutsettes her at aktøren fremdeles tar ansvar for planlegging, bygging og drift av nettet, og at støtten utbetales i takt med at nettet bygges. Hvordan vil dette påvirke aktørens finansieringskostnader for prosjektet, og hvilken innvirkning vil det ha for lønnsomheten i prosjektet over prosjektets levetid? Ber om anslag basert på de scenariene for strømpris og byggekost som ligger i proposisjonen.

Svar: Den totale støtten i differansekontrakten er ment å reflektere støttebehovet til første fase av Sørlege Nordsjø II, inkludert kostnaden for å bygge nettløsningen. Dersom staten heller skal gi støtte til bygging av nettløsningen, ville det være en form for investeringsstøtte. Investeringsstøtte, uavhengig av om det er til havvindproduksjon eller nettløsninger, har fordeler og ulemper sammenlignet med en differansekontrakt. Ved investeringsstøtte bidrar staten til å dekke en andel av kostnadene i utbyggingsfasen. Havvindprodusenten tar deretter alle kostnader og risiko selv. Dette er tradisjonelt brukt ved for eksempel teknologiutviklingsprosjekter der staten avlaster noe av utbyggingsrisikoen. Ved differansekontrakt vil havvindprodusenten dekke alle kostnader i utbyggingsfasen, men motta støtte gjennom driftsfasen, slik at staten avlaster kraftprisrisikoen. Faktisk utbetalt støtte ved differansekontrakt vil avhenge av utviklingen i kraftpris og havvindparkens produksjon gjennom kontraktsperioden.

Kostnader til nett utgjør 30 pst. av de samlede anslåtte investeringskostnadene i prosjektet på 40 mrd. kroner. Det vil si at nettinvesteringen har en anslått investeringskostnad på drøyt 12 mrd. kroner. Dersom staten støtter utbyggingen av nett, vil utbyggerens andel av forventede investeringskostnader reduseres tilsvarende. Behovet for eventuell ekstern finansiering kan dermed reduseres, men finansieringskostnaden vil blant annet også avhenge av risikoprofilen til prosjektet.

Spørsmål 9: På side 24 fremgår det at bevilgningene til differansekontrakten skal gå over statsbudsjettet i de årene anlegget er under utbygging – det vil si over tre år, jfr krav om byggetid på maksimalt tre år. Begrunnelsen for å bevilge 15 milliarder kroner over bare tre år, er gjengitt på side 24, og er todelt. Dels blir støtten sammenlignet med OPS-prosjekter, og dels handler det om å reflektere aktiviteten i økonomien: «Samtidig blir statsbudsjettet sin funksjon som finanspolitisk styringsverktøy ivaretatt ved at løyvinga betre reflekterer aktiviteten i økonomien». Et veiprojekt som bygges ut skiller seg imidlertid vesentlig fra et havvindprosjekt, fordi driftskostnadene er lave når veien er ny, og vedlikeholdsbehovet øker med veiens levealder. For Sørlege Nordsjø II – vindparken og nettanlegget – er det anslått driftskostnader på 750 mill. kroner per år. Er det da riktig at aktiviteten i økonomien kun vil være påvirket i de tre årene byggingen pågår, eller vil det være riktigere å spre bevilgningene noe mer ut i tid?

Svar: Gjennom rammeverket for OPS-prosjekter ivaretas statsbudsjettets funksjon som finanspolitisk styringsverktøy ved at bevilgninger på statsbudsjettet om lag reflekterer

aktiviteten i økonomien. Et alternativ vil være at det igangsettes aktivitet som ikke hensyntas i utarbeiding av statsbudsjettet ved investeringsbeslutning, noe som vil kunne medføre mer ekspansive budsjetter og at statsbudsjettets relevans som styringsverktøy reduseres. OPS-rammeverket bidrar dermed også til at prosjekter finansieres innenfor rammene av handlingsregelen og at igangsetting av prosjekter er gjenstand for reell helhetlig prioritering på statsbudsjettet.

Jf. ordlyd i Prop. 93 S (2022-2023) er det ikke lagt til grunn for regjeringens forslag at aktiviteten i økonomien kun vil være påvirket i de tre årene byggingen pågår. Regjeringen har foreslått at man benytter teknikken i OPS-rammeverket hvor det fremgår at midler skal bevilges om lag i takt med OPS-prosjektets investering. For havvindparker er investeringen satt til utbyggingsårene for havvindparken.

Basert på anslagene fra NVE fremstår det rimelig at brorparten av aktiviteten i økonomien vil finne sted i utbyggingsårene. NVE anslår at de totale investeringskostnadene for en bunnfast havvindpark vil være om lag 40 mrd. kroner, inkludert havvindparken og nettløsning frem til tilknytningspunktet fram til land. Investeringskostnadene påløper hovedsakelig i utbyggingsårene. Årlige drifts- og vedlikeholdskostnader er anslått til rundt 750 mill. kroner per år. Det er usikkerhet knyttet til anslagene, jf. Prop. 93 S (2022-2023).

Spørsmål 10: Aktøren skal planlegge, bygge, drifte og eie nettanlegget fra land til Sørlike Nordsjø II. Departementet foreslår at staten skal ha en rett til å overta eierskapet til nettanlegget «på nærmere fastsatte vilkår». Innebærer dette at staten vil kompensere aktøren ihht de investeringer som faktisk er gjort?

Svar: Når havvindprodusenten selv er ansvarlig for å finansiere nettanlegget, vil kostnadene med å bygge, eie og drifte anlegget inngå og reflekteres i kontraktsprisen som bys i auksjonen. Siden staten allerede bidrar til finansieringen av nettanlegget gjennom støtte modellen, er grunnprinsippet i støtteavtalen at havvindprodusenten ikke skal ha krav på vederlag ved en eventuell overføring av nettanlegget. Nærmere regulering av dette vil fremkomme i differansekontrakten. Departementet vil ha dialog med relevante aktører i ferdigstillingen av kontrakten, og det kan komme endringer som følge av innspill som kommer gjennom denne dialogen.

Spørsmål 11: Inntekter fra salg av opprinnelsesgarantier går til aktøren. Hva er forventet pris på opprinnelsesgarantier i konsesjonsperioden?

Svar: Prisen på opprinnelsesgarantier varierer på bakgrunn av blant annet produksjonsteknologi og hvor produksjonen er lokalisert. Opprinnelsesgarantier fra produksjon som mottar støtte er generelt priset lavere enn opprinnelsesgarantier fra produksjon som ikke mottar støtte. Opprinnelsesgarantier etterspørres i hovedsak av næringslivet for å nå selskapenes bærekraftsmål. Dette er strømkunder med relativt stort forbruk, og ofte kjøpes opprinnelsesgarantiene i forbindelse med bilaterale kraftkjøpsavtaler.

På bakgrunn av dette vil det være utfordrende å si noe om prisen på opprinnelsesgarantier knyttet til havvind i Norge i konsesjonsperioden som er anslått å være 2030-2060.

NVE opplyser at prisene på opprinnelsesgarantier har variert mye de siste årene med en pris på 0,5 EUR/MWh i starten av 2021 og 10 EUR/MWh i november 2022. NVE viser videre til at bransjeaktøren ECOHZ opererer med 5 EUR/MWh i sine langsiktige analyser for havvind fram til 2030. Ifølge NVE forventes det at opprinnelsesgarantier for havvind også vil ha en relativt høy pris i perioden 2040-2045, men dette er veldig usikkert og det finnes ikke anslag på pris så langt fram i tid.

Spørsmål 12: Hva er avskrivningssatsene for vindkraftverk til havs og tilhørende nettanlegg?

Svar: Finansdepartementet sendte 21. februar 2022 et forslag på høring om å innføre skatteplikt for utenlandske personer og selskap som deltar i mineralvirksomhet, utnytter fornybare energiresurser eller utøver karbonhåndtering på norsk kontinentalsokkel. På bakgrunn av innspillene i høringsuttalelsene ser departementet behov for en nærmere utredning av visse spørsmål, herunder forslaget forhold til tilgrensende regelverk i øvrig skattelovgivning. Departementet legger derfor opp til at forslaget fremmes for Stortinget i løpet av 2023, med ikrafttredelse fra inntektsåret 2024, jf. Prop. 1 LS (2022–2023) kapittel 23.

Det er ikke gjort en særlig vurdering av avskrivningssatser for vindkraft til havs. I utgangspunktet gjelder de alminnelige avskrivningssatsene. For vindkraft på land gjelder følgende avskrivningssatser:

- Gir, rotor, generator og styringsutstyr mv. i vindmølle, avskrives i saldogruppe d, med 20 pst. årlig.
- Tårn hvor driftsmidler i vindkraftanlegget er montert, skal avskrives på saldogruppe h, bygg- og anleggsgruppen, med 4 pst. årlig. Tilsvarende gjelder øvrige anlegg og bygninger.
- Transformator og ledninger for oppkobling til kraftnettet avskrives i saldogruppe g, med 5 pst. årlig.

Spørsmål 13: Hva ville flaskehalsinntektene ha utgjort dersom Sørliche Nordsjø II ble bygget med hhv en asymmetrisk eller en symmetrisk hybridkabel? Ber om anslag per år og over konsesjonens levetid.

Svar: Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), på oppdrag fra Olje- og energidepartementet, la nylig fram en rapport om hvordan ulike nettløsninger for vindkraft til havs i Sørliche Nordsjø II fase 2 vil påvirke det norske kraftsystemet. NVE har både vurdert radielle og hybride nettløsninger. For de hybride løsningene er det både vurdert symmetriske og asymmetriske varianter. I analysen har NVE brukt Tyskland som eksempel på tilknytningspunkt og de har derfor sett på nettløsninger mellom NO2 og Tyskland mest

detaljert. Analysen er basert på en rekke forutsetninger om utviklingen i kraftmarkedene i Norge, Norden og Europa. Dette har stor påvirkning på resultatene. Analysen forutsetter også at Sørliche Nordsjø II fase 1 er bygget ut og tilknyttet NO2.

Utbygging av Sørliche Nordsjø II fase 2 vil skape inntekter for havvindprodusentene som investerer i anlegget hovedsakelig på to måter: salgsinntekter til vindkraftverket og flaskehalsinntekter til netteier. NVE ser at valg av nettløsning særlig påvirker potensialet for flaskehalsinntekter, mens grunnlaget for salgsinntekter til vindkraftverket er likere på tvers av nettløsningene i de fleste scenarioene. NVE har vurdert flere ulike hybride løsninger: *Stor hybrid (1400 MW hver vei)*, *Liten hybrid (700 MW hver vei)*, *Hybrid: størst mot Norge (1400 MW til Norge, 700 MW til Tyskland)* og *Hybrid: størst mot utland (1400 MW til Tyskland, 700 MW til Norge)*.

Ved referansescenarioet til NVE viser analysen at flaskehalsinntektene som tilfaller norsk netteier i 2040 ved en *Stor hybrid* vil være om lag 126 millioner euro per år. Ved *Hybrid: størst mot Norge* og *Hybrid: størst mot utland* er det beregnet til henholdsvis om lag 79 og 140 millioner euro per år i 2040. Flaskehalsinntekter som tilfaller utenlandsk netteier i 2040 for *Stor hybrid*, *Hybrid: størst mot Norge* og *Hybrid: størst mot utland* er beregnet til henholdsvis 52, 37 og 45 millioner euro. Utviklingen i pris og kraftflyt vil ha mye å si for hvor store flaskehalsinntektene vil komme på. Flaskehalsinntektene må samtidig ses i sammenheng med kostnadene forbundet med nettløsningen, og nettkostnadene for hybridprosjekter vil være høyere enn for radialprosjekter. Med beregninger så langt fram i tid forekommer det stor usikkerhet knyttet til anslagene.

Spørsmål 14: Omfatter LCOE-anslaget fra NVE investeringer og drift av nettløsningen? Er LCOE-anslaget spesifikt for denne utbyggingen, eller er det et generelt anslag for utbygging av bunnfast havvind?

Svar: Både investeringer og drift av nettløsningen er inkludert i LCOE-anslaget. Beregningene av nettkostnader er tilpasset spenningsbehov og avstand til land fra Sørliche Nordsjø II. I anslaget for LCOE har NVE lagt til 70 prosent høyere kostnader for fundamenter i Sørliche Nordsjø II, sammenlignet med generelle kostnadstall som er basert på utbygginger i grunnere havområder. Anslaget er dermed basert på generelle kostnadstall, men der det er gjort justeringer for å gi et best mulig anslag gitt forutsetningene for Sørliche Nordsjø II.

Spørsmål 15: Det er anslått investeringskostnader på 40 mrd. kroner samlet for produksjonsanlegg og nett. Hvor mye utgjør nett av denne summen?

Svar: NVE har anslått at nettkostnadene utgjør 30 prosent av de totale estimerte investeringskostnadene.

Spørsmål 16: Kostnadsanslaget som er benyttet for å definere reservasjonsprisen har ikke tatt innover seg den sterke kostnadsøkning som har skjedd de senere år. I tillegg forstår vi at kostnadsanslaget er i 2021-kroner og inkluderer antagelser om

læringsrater som var representative på dette tidspunktet. Har departementet et kostnadsanslag som reflekterer dagens markedssituasjon og som er i 2023-kroner?

Svar: Det finnes ikke erfaringstall for kostnader ved å bygge ut bunnfast havvind på norsk sokkel. Kostnadsgrunnlaget som blir presentert i Prop. 93 S (2022-2023) er derfor basert på erfaringstall fra andre land og er utarbeidet av NVE. De siste ti årene har kostnadene for havvind stort sett blitt redusert. I Prop. 93 S (2022-2023) står det at kostnadene de siste to årene har vært vanskelige å anslå og kostnadene har «vore prega av volatile råvareprisar, logistikkproblem etter Covid-19-pandemien, inflasjon og konsekvensar av Russlands militære invasjon av Ukraina. Dette har slått ut i auka kostnader (..) Det er ikkje tatt omsyn til den store auken i kostnader dei siste to åra i NVE sine estimat.»

Departementet har ikke et oppdatert kostnadsanslag som reflekterer dagens markedssituasjon i 2023-kroner. Kostnadstallene fra NVE ble oppdatert i 2022 i forbindelse med rapporten *Virkninger på kraftsystemet av ulike nettløsninger for vindkraft til havs*. Oppdateringen reflekterer ikke de ekstraordinært store kostnadsøkningene den siste tiden.

Reservasjonsprisen er en maksimal kontraktspris som definerer det høyeste støttenivået staten er villig til å betale per kilowattime energiproduksjon. Gjennom å sette en reservasjonspris før auksjonen starter, reduserer staten risikoen for svært høy kontraktspris. Departementet foreslår i Prop 93 S (2022-2023) at reservasjonsprisen settes til 66 øre/kWh. Denne er satt i tråd med råd fra auksjonsrådgiverne Vista analyse og Guidehouse, som har bistått departementet i utformingen av støtteordning og auksjonsmodell. Rådgiverne anbefalte å sette reservasjonsprisen 15 prosent over NVEs anslåtte LCOE. Etter at proposisjonen ble oversendt til Stortinget, har auksjonsrådgiver tatt kontakt med departementet om reservasjonsprisen, og oversendte 4. mai 2023 en oppdatert vurdering. Auksjonsrådgiver peker i den oppdaterte vurderingen blant annet på at et påslag på 15 pst. på LCOE trolig ikke er tilstrekkelig sett i lys av at kontraktsprisen kun inflasjonsjusteres fram til havvindparken er satt i drift. Vista Analyse og Guidehouse mener dermed at foreslåtte reservasjonspris er for lav. I den oppdaterte vurderingen har Vista Analyse og Guidehouse gjort nye beregninger hvor de inflasjonsjusterer NVEs LCOE fra 2021 til første kvartal 2024 og legger til et påslag på 15 prosent. Det gir en reservasjonspris på 90 øre/kWh. Reservasjonsprisen må imidlertid vurderes sammen med de øvrige rammebetingelsene som legges til grunn for støtten. Etersom støttebehovet er uavhengig av reservasjonsprisen, må eksempelvis en eventuell endring i reservasjonsprisen ses i sammenheng med taket for statlig støtte.

Spørsmål 17: Hvordan vurderer departementet at nivået på referanseprisen og tak for støtte er satt ift sammenlignbare auksjoner for havvind? Ut fra disse rammene, hvordan vurderer departementet konkurransedyktigheten og attraktiviteten for Sørlige Nordsjø II ift andre auksjoner for havvind?

Svar: Det vil være en rekke faktorer som påvirker lønnsomheten for havvindprodusenten, slik som investerings- og driftskostnader, samt utvikling i kraftpris. SNII er langt fra land og dypt

sammenlignet med de fleste havvindprosjekter i Europa. Første fase vil knyttes radielt til Norge, og forventet kraftprisutvikling tilsier at kraftprisen alene trolig ikke er høy nok til å dekke investerings- og driftskostnadene til prosjektet. Det er derfor trolig behov for støtte til utbyggingen.

Departementet har foreslått at det inngås en tosidig differansekontrakt for å støtte utbygging av havvind i første fase av Sørliche Nordsjø II. Det er flere forhold i den foreslåtte støttemekanismen som kan ha betydning for havvindprodusentenes vurdering av lønnsomheten i prosjektene. I tillegg til reservasjonsprisen (jf. sp. 16) er dette følgende:

Tak for utbetaling under støttemekanismen: Departementet vurderer at hensynet til statlige budsjetter gjør det nødvendig å sette et øvre tak på støtten. Hvordan og hvor høyt taket blir satt har stor innvirkning på risikofordelingen i prosjektet. Jo lavere støttetaket er, jo mindre risiko blir overført fra havvindprodusenten til staten.

Departementet har i anbefalingene om tak og reservasjonspris tatt høyde for at kostnadene kan bli noe høyere enn anslått, men departementet kan ikke utelukke at kostnadsutviklingen er høyere enn det er tatt høyde for i utforming av rammene for første fase av Sørliche Nordsjø II.

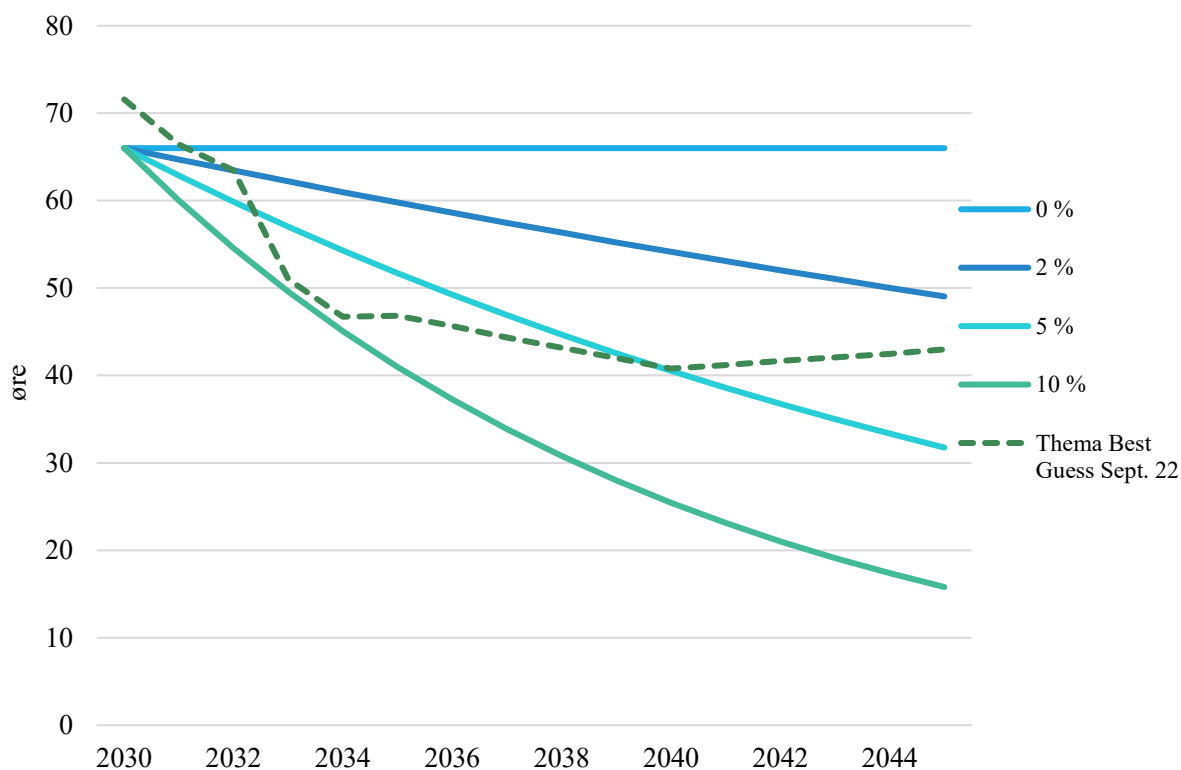
Referansepris: Kraften som blir produsert fra første fase av Sørliche Nordsjø II vil bli knyttet til prisområde NO2 (Sørlandet). Departementet foreslo at referanseprisen i differansekontrakten skulle settes måned for måned og svare til månedlig gjennomsnittspris i NO2.

Det er fordeler og ulemper ved ulike referanseperioder. Fordelene med en lang referanseperiode er at insentivene til å produsere i tråd med markedsprisen er høyere enn med en kort referanseperiode på for eksempel en time. En kortere referanseperiode på en time vil skjerme havvindprodusenten fra svingninger i kraftprisen og innebærer at staten tar den største delen av kraftpriserisikoen. Produsenten vil stå overfor en konstant kontraktspris og vil maksimere produksjonsvolum og minimere kostnader.

Månedlig referansepris har noen av fordelene fra begge alternativene. Samtidig vil produsenten ved en månedlig referansepris alltid ha en inntekt som er under kontraktsprisen, pga. forskjellen mellom produsentens oppnådde kraftpris og spotprisen. Forskjellen skyldes

Spørsmål 18: Kontraktsprisen er kun foreslått indeksert fra 2024 og frem til produksjonsstart. I tillegg er kraftprisprognosene for årene etter støtteperioden vesentlig lavere enn den foreslåtte/indikerte reservasjonsprisen. Har departementet et anslag på gjennomsnittlig realpris prosjektet vil realisere ved reservasjonspris på 66 øre/kWh og Thema Best Guess etter støtteperioden?

Svar: Kontraktprisen er foreslått indeksert fra 2024 og frem til produksjonsstart. Dette innebærer at kraftprodusenten bærer hele inflasjonsrisikoen i støtteperioden, og at kontraktprisen vil falle i verdi i takt med inflasjonsutviklingen, illustrert ved figur under. Denne inflasjonsrisikoen vil havvindprodusentene prise inn i budgivningen. Departementet legger til grunn at havvindprodusenten vil produsere hele konsesjonsperioden på 30 år. Etter utløpet av støtteperioden vil havvindprodusenten være fullstendig eksponert mot spotprisen. Departementet har lagt til grunn at havvindprodusenten vil oppnå en realpris på 80 prosent av gjennomsnittlig kraftpris (NVEs middel scenario og Thema Best Guess), fordi det trolig vil være et høyt innslag av variabel kraftproduksjon, og dermed lavere kraftpris, når havvindparken produserer.

Spørsmål 19: Ut fra departementets forslag til differansekontrakt, forventninger om priser havvindparken kan oppnå frem mot 2060 og realistiske kostnadsanslag, hvor lønnsomt ville dette prosjektet være for utvikleren dersom man la maksimal kontraktpris til grunn?

Svar: I beregningen av LCOE er det lagt til grunn en avkastningsrate på 6 pst. På grunn av konkurranseelementet i auksjonen forventer departementet at selskapene vil by en så lav kontraktpris at havvindprodusenten sitter igjen med en begrenset positiv avkastning.

Samtidig er det viktig å understreke at statens primære mål for arbeidet med differansekontrakten er å få bygget ut havvindparken til betingelser som gir et akseptabelt støttebehov. Departementet har i proposisjonen pekt på usikkerhetene i kostnadsanslagene (jf svar på spørsmål 16). Det er i tillegg stor usikkerhet med hensyn til kraftprisutviklingen frem mot 2060. Departementets reservasjonspris er satt på bakgrunn av råd fra Vista Analyse og Guidehouse.

Spørsmål 20: Hva vil effekten på lønnsomheten og risikofordelingen i prosjektet være dersom støttebeløpet betales ut over en kortere periode (for eksempel 5-7 år) eller en lengre periode (for eksempel 20-25 år)?

Svar: En kort støtteperiode medfører at produsenten bærer hoveddelen av kraftprisrisikoen ettersom produsenten er eksponert mot kraftprisutviklingen over en lengre periode, mens staten bærer hoveddelen av kraftprisrisikoen ved en lang støtteperiode. I teorien har støtteperioden ingen påvirkning på lønnsomheten til prosjektet. Ved en kort støtteperiode vil produsenten prise inn den økte kraftpriseksponeringen i budgivningen, noe som vil gi en høyere kontraktspris og et høyere forventet støttebeløp per år. Motsatt vil en lengre støtteperiode gi et lavere risikopåslag i budgivningen og dermed en lavere kontraktspris og et lavere forventet støttebeløp per år. I teorien blir dermed den totale lønnsomheten til prosjektet den samme, og forskjellen er kun over hvor mange år støtten utbetales.

I praksis kan det derimot være en forskjell, f.eks. hvis produsentens kraftprisforventninger viser seg å være feil. Hvis kraftprisutviklingen f.eks. blir lavere enn forventet og støtteperioden er kort vil lønnsomheten bli dårligere enn produsenten forventet i budgivningen, nettopp fordi produsenten bærer hoveddelen av kraftprisrisikoen. Denne usikkerheten vil trolig reflekteres i form av et risikopåslag i aktørens budgivning.

Spørsmål 21: Hva blir støttebehovet ved høy kraftpris og høy investeringskostnad (+30%)?

Svar: Med utgangspunkt i de samme kraftprisene og kostnadstall som i proposisjonen, vil en høy kraftpris på 70 øre/kWh i gjennomsnitt og en høy investeringskostnad (+ 30 pst sammenlignet med NVEs estimerte basiskostnader) eliminere støttebehovet og produsentens betaling til staten vil tilsvare drøyt tre mrd. kroner i nåverdi.

Spørsmål 22. Hvilket støttebehov utløser et oppdatert anslag av energikostnad over levetiden (LCOE), der inflasjon, valutasingninger og kostnadsøkninger for turbiner, nett mv er inkludert i anslag?

Svar: Forventet støttebehov vil avhenge av hvilke forutsetninger som legges til grunn for oppdatering av de ulike faktorene. Forventet støttebehov vil også avhenge av forventet kraftpris. I Prop. 93 S (2022-2023) står det at kostnadene de siste to årene har «vore prega av volatile råvareprisar, logistikkproblem etter Covid-19-pandemien, inflasjon og konsekvensar av Russlands militære invasjon av Ukraina. Dette har slått ut i auka kostnader (..) Det er ikkje tatt omsyn til den store auken i kostnader dei siste to åra i NVE sine estimat.»

Departementet har ikke et oppdatert kostnadsanslag som reflekterer dagens markedssituasjon i 2023-kroner. Dersom investeringskostnadene øker med 30 %, uten at forventet kraftpris endres, så øker forventet støttebehov fra 9 til 17 mrd. kroner. En høyere vekst i kostnadene enn 30 pst. vil innebære et høyere forventet støttebehov enn dette.

Med hilsen

Terje Aasland

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Statsråden

Stortinget
Energi- og miljøkomitéen

0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

23/425-

30. mai 2023

Svar på spørsmål 23 til Prop. 93 S (2022-2023)

Jeg viser til brev av 24. mai d.å. med spørsmål fra energi- og miljøkomitéen på Stortinget til Prop. 93 S (2022-2023).

Spørsmål 23: «I Stortingets muntlige spørretime 24. mai, uttalte statsråden at første fase av Sørliche Nordsjø II ville produsere strøm i god tid før 2030. I prop. 93S er det imidlertid skissert et tidsløp som ikke samsvarer med dette utsagnet;

Tildeling innen 31.12.2023.

Innsending av konsekvensutredningsprogram: 6 uker.

Høring, minimum 6 uker.

Fastsettelse av konsekvensutredningsprogram: Ukjent tidsramme.

Når konsekvensutredningsprogram er fastsatt har aktørene en frist på 2 år til å sende inn konsesjonssøknad.

Høringsfrist: minimum 6 uker.

Behandlingstid i departementet er anslått til ca. 12 måneder i tidligere svar til komiteen.

Deretter har aktørene 2 år på å sende inn detaljplan.

Høringsfrist: minimum 6 uker.

Behandlingstid i departementet er anslått til ca. 12 måneder i tidligere svar til komiteen.

Deretter; byggetid er anslått til 3-4 år.

Står statsråden inne for at SNII vil produsere strøm i god tid før 2030? Dersom departementet nå har andre tidsanslag enn det som er oppgitt i proposisjonen så bes det opplyst om dette på samme detaljeringsnivå som i Prop 93 S.»

Regjeringen ønsker å legge til rette for at de første havvindprosjektene er i drift innen 2030. Dette er ambisiøst og vil kreve effektivt arbeid fra alle involverte parter. Jeg vil bidra med effektive prosesser der hvor jeg kan påvirke tidsbruken.

I Prop. 93 S (2022-2023) redegjøres det for konsesjonsprosessen, og det er tatt utgangspunkt i gjeldende regelverk. Det står samtidig at: «*Departementet arbeider med å effektivisere konsesjonsprosessen og vurderer mellom anna å slå saman konsesjonsvedtak og godkjenning av detaljplan*». En slik eventuell sammenslåing av konsesjonsvedtak og godkjenning av detaljplan vil redusere tidsbruken som er lagt til grunn i spørsmål 23 betydelig.

I svar på spørsmål 1 fra energi- og miljøkomiteen til Prop. 93 S (2022-2023) redegjør departementet for fordeler og ulemper ved å slå sammen konsesjonsvedtak og godkjenning av detaljplan. Departementet arbeider med forslag til forskriftsendring som vil bli sendt på høring, slik at næringen og andre berørte instanser får mulighet til å uttale seg om en mulig felles behandling av konsesjonsvedtak og detaljplan.

Ønsket om rask realisering av prosjektet ligger også til grunn for utformingen av prekvalifiseringskriteriene. I utlysningen av konkurranse om prosjektområde i Sørlege Nordsjø II vektlegges derfor gjennomføringsevne høyt. Prosjektplan er inkludert som et eget underkriterium hvor det fremkommer at søker må ha en god forståelse av hva som kreves for at prosjektet kan gjennomføres innen prosjektets rammer av tid, kostnad, ressursbehov og kvalitet.

Med hilsen

Terje Aasland

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Statsråden

Energi- og miljøkomiteen
Stortinget
0026 Oslo

Deres ref

Vår ref

Dato

23/425-

5. juni 2023

Svar på spørsmål 24-25 Prop. 93 S (2022-2023) Fullmakt til å inngå ein tosidig differansekontrakt for støtte til fornybar energiproduksjon til havs frå første fase av Sørlege Nordsjø II

Jeg viser til brev av 30. mai d.å. med spørsmål fra energi- og miljøkomiteén på Stortinget til Prop. 93 S (2022-2023).

Spørsmål 24: Hva er grunnen til at departementet har landet på en auksjonsmodell der det kun er pris som avgjør hvem som vinner tildelingen for første fase av Sørlege Nordsjø II?

Svar:

Auksjon er hovedmodellen for tildeling av prosjektområde for fornybar energiproduksjon til havs. Samtidig kan departementet i henhold til havenergiloVA § 2-3, kreve at aktører som ønsker å delta i en konkurranse om tildeling prosjektområde prekvalifiseres før deltakelse. Auksjon etter prekvalifisering er modellen som er valgt for tildeling av prosjektområde i Sørlege Nordsjø II.

Auksjon hvor aktørene konkurrerer på pris benyttes av flere andre lands myndigheter som tildelingsmodell, for eksempel i Danmark. En slik modell bidrar til å realisere havvindprosjekter til minst mulig støtte, og flere land har opplevd betydelige reduksjoner i støttebehovet ved senere konkurranser. Ved å kreve at kun prekvalifiserte aktører får delta i auksjonen, må aktørene likevel hensynta flere faktorer en pris. Dette sikrer at vinneren av konkurransen har et gjennomarbeidet prosjektkonsept som hensyntar bærekraft og lokale ringvirkninger, samtidig som staten ikke betaler mer i statsstøtte enn nødvendig.

Olje- og energidepartementet mener at en slik kombinasjon av prekvalifisering og auksjon legger til rette for at staten kan nå sine mål ved havvindsatsingen, samtidig som behovet for statsstøtte blir så lavt som mulig.

Spørsmål 25: Hvordan vil departementet, gjennom tildelings- og konsesjonsprosessen som er skissert i Prop. 93 S (2022-2023), sikre at Stortingets vedtak om at «utbygging og drift av havvindparker og annen fornybar energiproduksjon på norsk sokkel har vesentlig bedre natur- og miljøregnskap enn tidligere energiprosjekter i Norge», blir oppfylt?

Svar:

Jeg er helt enig med Stortinget om at utbygging av havvind må skje i samsvar med samfunnsmessige målsettinger, som hensyn til natur og miljø, og mener at dette er godt ivaretatt i dagens prosess. Under redegjør jeg for hvordan natur og miljøhensyn er tungt vektlagt i både åpnings-, tildelings- og konsesjonsprosessen for havvind.

Sørlige Nordsjø II ble i 2020 åpnet for fornybar energiproduksjon til havs. Som grunnlag for åpningen ble det gjennomført en strategisk konsekvensutredning, som blant annet utredet natur og miljømessige konsekvenser av fornybar energiproduksjon i området. I den strategiske konsekvensutredningen ble blant annet virkninger for fugl, fisk, bunnsamfunn og miljørisiko vurdert. Prosjektområdet til første fase av Sørlige Nordsjø II er også avgrenset slik at det hensyntar kjente gytefelt for tobis.

Aktører som ønsker å delta i en konkurranse om tildeling av prosjektområdet til første fase av Sørlige Nordsjø II skal prekvalifiseres før deltakelse. Departementet vil vurdere aktørene etter kriteriene gjennomføringsevne, bærekraft og positive lokale ringvirkninger for å vurdere om aktørene er kvalifisert. Under kriteriet «bærekraft» vil aktørene bli målt innen kategoriene klimafotavtrykk, sameksistens, avfall, resirkulering og gjenbruk, samt natur og miljø. For å gi aktørene sterkere insentiv til å utvikle prosjektkonseptet i tråd med kvalifikasjonskravene, vil departementet sette en nedre og øvre grense for hvor mange aktører som kan bli kvalifisert. For å legge til rette for at prosjektet blir gjennomført slik det er beskrevet i dokumentasjonen som ligger til grunn for prekvalifiseringen, vil tilgangen til å gjøre endringer etter tildeling være begrenset gjennom differansekontrakten.

Den som får tildelt et prosjektområde får en tidsavgrenset enerett til å gjennomføre en prosjektspesifikk konsekvensutredning og å søke om konsesjon. Konsekvensutredningen skal gi en spesifisert beskrivelse og vurdering av virkningene energianlegget kan ha for miljø og samfunn, og skal inneholde utredninger av blant annet konsekvenser for fugl, fisk, naturtyper og annet naturmangfold, samt mulig påvirkning på økosystemtjenester. Konsekvensutredningen skal også inneholde en beskrivelse av nåværende miljøtilstand og en oversikt over hvordan miljøet trolig vil utvikle seg dersom planen for utbygging av energianlegget ikke blir gjennomført. Beskrivelsen skal omfatte positive, negative, direkte og indirekte virkninger på kort og lang sikt.

Konsesjonssøknaden, inkludert den prosjektspesifikke konsekvensutredningen, skal deretter sendes til behandling i departementet. Departementet er i havenergi-lova gitt flere virkemidler for å ivareta lovens formålsbestemmelse om at utnytting av fornybare energiresurser til havs skjer i samsvar med samfunnsmessige målsettinger. Blant annet kan departementet stille vilkår om tiltak for å unngå eller avgrense skader eller ulemper for miljø, naturmangfold, kulturminner og annen arealbruk, samt av hensyn til andre næringsinteresser. Eventuelle vilkår vil blant annet være basert på forhold som avdekkes i den prosjektspesifikke konsekvensutredningen.

Med hilsen

Terje Aasland

VEDLEGG 4

Stortinget
Energi- og miljøkomiteen
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

23/425-

31. mai 2023

Spørsmål 26 til Prop. 93 S (2022-2023) Fullmakt til å inngå ein tosidig differansekontrakt for støtte til fornybar energiproduksjon til havs frå førstefase av Sørlege Nordsjø II

Jeg viser til brev av 30. mai d.å. med spørsmål fra energi- og miljøkomiteén på Stortinget til Prop. 93 S (2022-2023).

Sp. 26: Har departementet på den bakgrunn, eller eventuelt som følge av annen informasjon, gjort en oppdatert vurdering av rammebetingelsene for auksjonen av fornybar energiproduksjon fra første fase i Sørlege Nordsjø II?

Jeg viser til Prop. 93 S (2022-2023) *Fullmakt til å inngå ein tosidig differansekontrakt for støtte til fornybar energiproduksjon til havs frå første fase av Sørlege Nordsjø II*, som komiteen har til behandling. Proposisjonen ble lagt fram 31. mars 2023. Havvind-bransjen, både i Norge og globalt, er rammet av en utvikling med raskt økende kostnader for flere av havvindteknologiens bestanddeler og flaskehalsar i leverandørmarkedet. Dette gjør at det, som omtalt i proposisjonen, er stor usikkerhet om kostnadsnivå framover.

Auksjonsrådgiverne som har gitt faglige råd til departementet i saken har oppdatert sine faglige anbefalinger etter at proposisjonen ble lagt frem for Stortinget, i tilleggsnotat av 4. mai. Denne informasjonen er overbrakt komiteén 10. mai 2023 som svar på spørsmål 16 til komiteéns behandling av Prop. S 93 (2022-2023). Høringen komiteén gjennomførte i saken den 27. april avdekket også at flere sentrale rammebetingelser oppfattes som krevende i dagens marked, selv om jeg oppfatter at det er stor støtte til selve modellen som ligger til grunn for regjeringens forslag.

Jeg har grundig gjennomgått forutsetningene og forslagene til konklusjoner i proposisjonen, og vil på denne bakgrunn gi følgende tilbakemelding på komitéens spørsmål 26:

1) Referanseperioden

Innledningsvis vil jeg vise til mitt svar på spørsmål 17 fra komiteen:

Det er fordeler og ulemper ved ulike referanseperioder. Fordelene med en lang referanseperiode er at insentivene til å produsere i tråd med markedsprisen er høyere enn med en kort referanseperiode på for eksempel en time. En kortere referanseperiode på en time vil skjerme havvindprodusenten fra svingninger i kraftprisen og innebærer at staten tar den største delen av kraftprisrisikoen. Produsenten vil stå overfor en konstant kontraktspris og vil maksimere produksjonsvolum og minimere kostnader.

Månedlig referansepris har noen av fordelene fra begge alternativene. Samtidig vil produsenten ved en månedlig referansepris alltid ha en inntekt som er under kontraktsprisen, pga. forskjellen mellom produsentens oppnådde kraftpris og spotprisen. Forskjellen skyldes at det trolig vil være et høyt innslag av variabel kraftproduksjon, og dermed lavere priser, når vindparken produserer.

Valg av referanseperiode har altså to viktige virkninger. For det første påvirker lengden på referanseperioden risikofordelingen mellom staten og produsenten. For det andre påvirker referanseperioden markedssignalene som igjen innvirker på produsentens insentiver til å produsere.

Departementet har lagt vekt på at havvindaktørene bør være eksponert for markedssignaler på lik linje med andre kraftprodusenter. Dette vil være viktig også fremover, særlig med tanke på den store mengden uregulerbar kraftproduksjon som forventes etablert fremover. Eksponering mot markedssignaler gir også insentiver til å delta i utviklingen av nye forretningsmodeller og bruken av ny teknologi som kan bidra til å balansere fremtidens kraftsystem.

Samtidig kan det bli store forskjeller mellom den oppnådde prisen aktørene mottar og den månedlige gjennomsnittsprisen. Dersom komiteen ønsker å foreta endringer, kan et vindvektet månedssnitt være et godt alternativ som referanseperiode. En slik løsning vil gi noe høyere administrative kostnader, men den vil både minske forskjellene mellom oppnådd pris og månedsprisen og samtidig ivareta hensynet til aktørenes markedssignaler.

2) Reservasjonsprisen

Mitt forslag til reservasjonspris i proposisjonen var basert på auksjonsrådgivernes anbefaling om å legge NVEs LCOE-anslag (levelized cost of energy) for Sørlege Nordsjø til grunn med et tillegg på 15 prosent. Gitt usikkerheten omkring LCOE-tallene slik markedsutviklingen har vært den siste, er det krevende å finne et riktig nivå for reservasjonsprisen. Et alternativ kan derfor være at reservasjonsprisen fjernes. Den endelige kontraktsprisen vil fortsatt fastsettes gjennom auksjonen.

Reservasjonsprisen var i utgangspunktet tenkt å avgrense statens maksimale utbetaling per kWh produksjon. Det viktigste verktøyet for å begrense statens risiko og de totale utbetalingene til prosjektet er imidlertid støttetaket. Jeg ser at reservasjonsprisen kan få en uheldig effekt ved at det ikke kommer inn bud under prisen som er satt, til tross for at det totale støttetaket kan være høyt nok. Så lenge statens maksimale eksponering er ivaretatt, mener jeg en forhåndsdefinert grense for statens maksimale utbetaling pr. kWh produksjon har mindre betydning.

Kontraksprisen, det vil si den garanterte kraftprisen per kWh produksjon, avgjøres i auksjonen. Konkurransen mellom aktørene i auksjonen vil legge til rette for at kontraksprisen blir så lav som mulig, gitt rammebetingelsene. Dette sikres blant annet gjennom at auksjonen kun gjennomføres dersom det prekvalifiseres minimum seks aktører. Selve auksjonen legger derfor i seg selv til rette for at støttenivået minimeres.

3) *Inflasjonsjustering av kontraksprisen og støttetaket*

Flere aktører har pekt på at inflasjonsjusteringen bør endres. Jeg mener fortsatt det er prinsipielt riktig at staten bærer inflasjonskostnaden frem til parken er satt i drift, og at aktøren bærer inflasjonskostnaden gjennom parkens levetid.

Inflasjonen inneværende år ser imidlertid ut til å bli høy. Dette kan tale for at komiteen bør vurdere justeringer i departementets forslag om å inflasjonsjustere fra 01.01.24 til 01.01.23. Som en praktisk forenkling kan også inflasjonsjusteringen slutte fra «måneden» havvindparken er i drift, og ikke «kvartalet».

4) *Støttetaket*

I proposisjonen foreslo jeg et støttetak på 15 milliarder kroner. Dette forslaget tok utgangspunkt i et estimert forventet støttebehov på 9 milliarder kroner pluss et påslag for å ta hensyn til usikkerheten i beregningene. Både av tilleggsnotatet fra auksjonsrådgiverne og av innspillene til komiteen kommer det frem en forventning om at dette taket ikke reflekterer det faktiske støttebehovet slik markedet nå ser ut.

Støttetaket i differansekontrakten reflekterer i praksis vår felles betalingsvillighet for å få forsert ny fornybar kraftproduksjon som vi trenger i møte med store samfunnsoppgaver innen elektrifisering, avkarbonisering og videreutvikling av norsk industri. Kostnaden ved å utsette disse oppgavene er så stor at jeg hele tiden har ment vi skal strekke oss langt for å bidra til å få utviklet Sørliche Nordsjø II. Samtidig må vi sikre at statens verktøykasse utnyttes effektivt, og det er klare begrensninger for statens betalingsvillighet i enkeltprosjekter. Dette taler for at det bør være et tak for de totale støtteutbetalingene. Det økte kostnadsnivået kan samtidig tale for at komiteen bør vurdere å øke taket sammenlignet med det opprinnelige forslaget, dersom en vektlegger at det er viktig å bidra til å øke sannsynligheten for at prosjektet faktisk blir realisert.

Kontraksprisen og støttebehovet for prosjektet må ses i en sammenheng. En lavere kontrakspris vil gi et lavere estimert støttebehov, en høyere kontrakspris gir et høyere estimert støttebehov. Legger vi til grunn auksjonsrådgivernes oppdaterte anbefaling om å

sette en reservasjonspris på 90 øre/kWh, gir dette et estimert støttebehov på mellom 20 og 25 milliarder kroner.

Det endelige støttebehovet vil i praksis avdekkes først etter at konkurransen er gjennomført. Det estimerte støttebehovet ut ifra auksjonsrådgivernes oppdaterte forslag til reservasjonspris kan være et fornuftig tak å sette. Dette gir i så fall et tak på 23 milliarder kroner. Denne økningen reflekterer kostnadsutviklingen for mange sentrale komponenter innen havvind. Samtidig setter den en helt tydelig grense for statens forpliktelser.

Det er grunn til å understreke at selv om vi nå i fellesskap stiller opp med betydelig støtte for å forsere de første prosjektene, må en storstilt havvindutbygging skje med utgangspunkt i en lønnsom næring som kan stå på egne ben. Med den bekymringsfulle kostnadsutviklingen vi nå ser, vil jeg gå i dialog med næringen om hvordan vi kan legge til rette for at støttebehovet raskest mulig kan begrenses. Dette må imidlertid skje på måter som ikke bare omfordeler ulemper, eksempelvis ved å legge en urimelig stor byrde på strømkundene på land.

Med hilsen

Terje Aasland

